

**Ösbyskolan
Danderyds kommun**

**Katarina Bergman, Nacka
Marie Lindström, Sollentuna
V11-12, 2014**

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTADEL	Fel!Bokmärket är inte definierat.
<i>Fakta om enheten</i>	4
<i>Statistik</i>	4
<i>Organisation /Ledning</i>	<i>Fel!Bokmärket är inte definierat.</i>
OBSERVATIONENS METOD	5
SAMMANFATTNING	5
<i>Sammanfattande slutsats</i>	5
<i>Starka sidor</i>	6
<i>Förbättringsområden</i>	6
MÅLOMRÅDEN	7
<i>Normer och värden</i>	7
<i>Utveckling och lärande/kunskaper</i>	9
<i>Ansvar och inflytande för elever</i>	14
<i>Bedömning och betyg</i>	16
<i>Rektors ansvar</i>	18
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	20
REFERENSER	20

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett samarbete om utvärdering inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Sollentuna och Upplands Väsby kommuner. Målet är att öka målluppfyllelsen i förskola och skola.

VÅGA VISA

- baseras på läroplaner för förskola och skola
- utgår från ett barn- och elevperspektiv
- stödjer det systematiska kvalitetsarbetet
- jämför kommunernas skolor

VÅGA VISA består av tre delområden:

- Observationer av pedagoger
- Självvärdering av medarbetare
- Kundundersökning till föräldrar och elever

Metoden

Observationer genomförs av skollära och pedagoger. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun under en period, ofta en vecka. Observatörerna skaffar sig en så heltäckande bild som möjligt av skolan och dess verksamhet genom verksamhets- eller lektionsbesök samt intervjuer med barn, elever, personal och skollära. I observationsarbetet ingår också att ta del av skolans pedagogiska dokumentation.

En metodbok styr och stödjer observatörerna i deras arbete*. Metodboken är gemensam för alla verksamheter från förskola till vuxenutbildning. Observationen redovisas i en rapport som skrivs enligt en särskild mall.

Målområden

Observatörerna beskriver och bedömer verksamheten på fem områden som följer läroplanernas målområden:

- Normer och värden.
- Utveckling och lärande/kunskaper.
- Ansvar och inflytande för barn/elever.
- Bedömning och betyg (gäller inte förskola).
- Förskolechefens/rektors ansvar

*Metodbok och ytterligare information finns på www.nacka.se/vagavisa

FAKTADEL

Skolan ska själv fylla i dessa uppgifter och lämna till observatörerna inför observationen. Detta informationsblad läggs in i rapporten och blir offentlig. Informationen ska vara kortfattad, saklig och neutral. Observatörerna har rätt att justera i texten.

Fakta om enheten

Skolans/delenhetens namn:	Ösbyskolan AB
Är verksamheten kommunal eller fristående? (Koncern)	Fristående
Årskurser	F-3 samt fritidshem
Har skolan någon profilering?	Nej
Typ av demografiskt upptagningsområde	Villabebyggelse

Statistik

Antal elever:	96
Antal lärare (heltidstjänster/årsarbetare)	16 personer, motsvarande 12 heltider
Antal lärare med ped högskoleexamen	14
Antal personal i fritidshem. Ange behörighet	9, 3 med lärarbehörighet samt 6 fritidspedagoger
Antal personal i förskoleklass. Ange behörighet	3, alla 3 har behörighet
Antal skolledare	1 rektor 40% , skolchef 60%

Organisation/Ledning

Ledningsgrupp, arbetslag eller liknande kring vilka elevgrupper personalen är organiserad.	Ledningsgrupp bestående av rektor och skolchef , klasslag, ämneslag (kategori), fritids Alla lärare ingår i minst två olika delar av organisationen
Hur är elevstödet organiserat, specialpedagoger/speciallärare, elevhälsa, bibliotek	Specialpedagog, talpedagog, skolsköterska, skolläkare, klasslaget, fritids och rektor
Hur är fritidshemsverksamheten organiserad?	Fritidsverksamheten är indelad i tre grupper efter årskurs; F-1, 2 och 3 men med flytande gränser mellan grupperna.
Hur är förskoleklassen organiserad?	I förskoleklassen arbetar tre lärare. Gruppen kan delas upp vid behov men också vara samlad vid genomgångar, utflykter samt frukt/sagostund.

OBSERVATIONENS METOD

Vi observerar skolan veckorna 11 - 12 och genomför följande intervjuer, samtal och observationer:

- två intervjuer med rektor
- en intervju med skolschefen
- intervjuer med en lärare
- intervju med elever från elevrådet
- samtal med talpedagog, fritidspersonal, skolsköterska och speciallärare
- samtal med lärare och personal
- observerat ett personalmöte
- lektionsobservationer i flera ämnen och i alla klasser
- deltar i en musiklektion från Danderyds kulturskola, observerar ett frukostmöte med föräldrastyrelsen samt deltagit i utomhusaktiviteter och aktiviteter på fritidshemmet som pågått under vår observationsperiod.

Inför observationen har vi läst de dokument som finns tillgängliga på skolans hemsida. Under observationen tar vi del av styrdokument, planeringar, utvärderingar och dokumentation av elevers arbeten.

SAMMANFATTNING

Sammanfattande slutsats

Ösbyskolan är en F- 3 skola som ligger i en villabebyggelse i centrala Djursholm. Skolan är en friskola och drivs som ett aktiebolag. Klasserna i skolan var fram till detta läsår åldersblandade men är nu uppdelade på årskurser. Det finns en klass i varje årskurs.

Skolbyggnaderna, där de äldsta delarna är sedan 1920-talet, har nyligen renoverats och skolan har byggts på med en ny matsal. Skolan har varierat material som finns i varje klassrum, ett bibliotek, en ateljé samt en väl fungerande utemiljö som förutom verksamhet på rasterna och fritids också används till utomhuslektioner.

Skolans elever, föräldrar och personal talar om skolan som en liten familjär miljö där barnen trivs och känner sig sedda. Lärarna låter eleverna vara med i planering av aktiviteter samt låter dem påverka innehållet i undervisningen. Kommunikationen med föräldrarna sker framförallt genom Veckobrevet från respektive klasslärare, men också när barnen lämnas och hämtas.

Skolan har ett väl fungerande värdegrundsarbete och har schemalagt EQ, där frågor kring samarbete och betydelsen av att vara en bra kamrat diskuteras. Syftet med arbetet är också att motverka mobbning och andra typer av kränkningar. Under raster finns alltid två vuxna personer ute på gården som kan fånga upp och stötta elever vid behov.

På skolan finns också Danderyds Kulturskola som förutom att ha individuella musiklektioner, och musik i halvklass också är med och tränar barnen inför olika evenemang för föräldrarna.

Starka sidor

Förhållningssättet mellan elever och personal präglas av respekt och ömsesidigt förtroende. Sid. 7

Med hjälp av NTA¹ arbetar alla lärare och pedagoger på skolan med att utveckla barnens nyfikenhet på natur och teknik. Sid. 10

På skolan finns god tillgång till böcker och eleverna får möjlighet till egen läsning på schemat. Sid. 11

Skolan har ett föredömligt arbetssätt när det gäller elevdemokrati och dess olika processer. Det finns ett välfungerande elevråd där eleverna får möjlighet att påverka delar av sin skoldag. Sid. 15

Eleverna får möjligheter att träna sig att ta ansvar för sitt eget lärande bl.a. genom att i åk 3 få leda sina egna utvecklingssamtal. Sid. 17

Rektor är väl insatt i skolans arbete och driver den pedagogiska utvecklingen. Sid. 19

Förbättringsområden

Skolan saknar ett gemensamt synsätt för att arbeta med barn som behöver hjälp med att hitta arbetsro. Sid. 8

Hur arbete med genus ska genomföras saknas i grundskolans dokument. Sid. 8

Arbete med datorer som ett vardagligt verktyg i elevernas lärande saknas. Sid. 11

Eleverna antecknar veckans aktiviteter men utvärderar inte dessa. Sid. 14

Eleven delaktighet och inflytande i planering av lektionernas genomförande. Sid. 15

¹ <http://www.ntaskolutveckling.se/>

MÅLOMRÅDEN

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbetet

Skolan har en likabehandlingsplan som utvärderas, följs upp och revideras varje vår. Den innehåller mål för läsåret. Likabehandlingsplanen diskuteras i klasserna och värdegrundsarbetet är synligt i elevernas vardag. Klasserna har EQ-tid² på schemat. I alla klassrum finns likabehandlingsplanen nedbruten till uppföranderegler och strategier för hur eleverna kan lösa uppkomna konflikter.

På väggarna runt om i skolan ser vi också olika exempel på arbeten kring vänskap och hur man ska bete sig för att vara en bra kompis. Orden ”*Var generös*” sitter i hjärtan på många ställen, eftersom det är det aktuella värdegrundsordet. En lärare säger ”*vi arbetar med att barnen verkligen ska förstå värdegrundsbegreppen, det ska inte bara vara ord*”

Vi är med på ett EQ-möte. Där ser vi hur läraren ger elever uppdrag att beskriva en jobbig situation på Kingplanen³ med hjälp av ett rollspel. Därefter får eleverna spela upp en bra situation på Kingplanen. Resten av klassen ger feedback på innehållet i rollspelet. En elev säger ”*Det är bra att vi har EQ – lektioner för då man lär sig vara snäll mot varandra, lär sig att se en annans perspektiv*”.

Flera elever berättar om timglasets som används i matsalen för att skapa en lugnare miljö. Under fem minuter är alla extra noga med att vara tysta och lugna. Vi ser att timglasets används av lärarna. En elev berättade att man provat med lugn musik i matsalen, men att elevrådsrepresentanterna tyckte att det fungerar bättre med timglasets.

Föräldrarna och personalen vill försäkra sig om att skapa en trygg miljö i hela skolan. På skolgården under raster och på fritids har de infört ”*Veckans lek*”, som är ett lekförslag som lärarna introducerar till eleverna. Skolan använder sig emellanåt också av rastkompisar, som innebär att elever blir tilldelade en kompis under rasten. Målet är att alla ska kunna leka med alla. På skolan finns också ett faddersystem där elever från åk.2 är faddrar till eleverna i förskoleklassen.

På skolgården finns ett rastvärdssystem där all personal på skolan turas om att vara ute med eleverna. Rastvärdarna har ofta västar i klara färger för att synas. En lärare säger att om de upptäcker att något inte fungerar så bra åtgärdas detta skyndsamt. Läraren fortsätter att berätta att det har varit lite för tuff atmosfär vid Kingrutan. På arbetslagsmötet hör vi att alla klasser kommer att samtala om problemet och nya tydliga regler kommer att antas, samt att nya lite mjukare bollar köps in till Kingspelet.

På samma möte pratar personalen ihop sig om nästa gemensamma värdegrundsbegrepp som klasserna ska arbeta med. De enas om begreppet ”*Rent spel/Fair play*”. Arbetet startar med att

² [Emotionell intelligenskvot](#)

³ En populär bollek med uppritad bollplan på skolgården.

rektor går ut i klasserna och informerar samt för en dialog med eleverna om vad begreppet kan betyda.

När skoldagen är slut fortsätter värdegrundsarbetet på fritidshemmet. En fritidspedagog berättar att de tar sig tid att samtala med eleverna enskilt eller i grupp. Samtalen handlar ofta om relationer och hur viktigt det är att kunna turas om, exempelvis att få använda ett visst material.

I likabehandlingsplanen saknar vi en beskrivning av hur arbetet med genus ska integreras i det vardagliga arbetet på skolan. En lärare berättar att hon försöker tänka på talutrymme och att blanda flickor och pojkar när hon utser rastkompisar. Rektor säger att *”Positiv förstärkning av individens frihet bygger skolans genusarbete”*.

På fritidshemmet ser vi däremot att i deras arbetsplan har de genus som rubrik och de har som mål att förebygga invanda könsmonster. Detta görs bl.a. genom att främja arbetet så att både pojkar och flickor deltar i samma aktiviteter. En fritidspedagog berättar att de uppmanar flickorna att delta i konstruktioner med lego och snickerier samt att fritidspedagogerna inbjuder pojkar att delta i manikyr och massage.

I samtal med elever hör vi de berätta om att de oftast leker i könshomogena grupper. Det ser vi också när vi observerar skolgården. Vi lägger märke till att leken ofta sker flickor och pojkar för sig, pojkarna spelar fotboll medan flickorna ofta sysslar med rollspel i olika former.

Förhållningssätt mellan elever och personal

Rektor uttrycker att det är viktigt att vuxna bygger goda relationer med varje elev. Vi ser ofta tre pedagoger samtidigt i klassrummen. Vi lägger märke till att de vuxnas närvaro och deras samtal med eleverna bidrar till att förebygga oro. En lärare bekräftar detta och säger: *”Jag tycker att vi är noga med att se alla barn hela tiden och det skapar trygga barn”*.

När vi iakttar eleverna under rastverksamheten lägger vi märke till att de anstränger sig att vara trevliga mot varandra. Ett exempel som vi hör är när elever spelar King och en flicka är upprörd när de andra eleverna ropar – *“UTE”*. *”Det är rätt”* säger en annan flicka, *”vi borde säga. - Vad tråkigt, men du är ute”*.

Arbetsklimat för elever

Helklass på Ösbyskolan är 24 elever. Vi ser att under flera lektioner delas klassen upp och eleverna har olika aktiviteter i mindre grupper. Syftet med mindre grupper är enligt lärare att skapa arbetsro och koncentration på lektionerna.

Under några lektioner ser vi hur enstaka elever inte lyssnar på lärares uppmaning om att vara tyst. Då exkluderas eleverna från undervisningen och gruppen.

På skolan finns några olika rutiner för att öka lugnet i klassen. Ett exempel är att några elever i taget hämtar saker i sin låda och lådorna finns placerade på tre olika ställen i klassrummet. Ett annat är att det vävs in s.k. *Rörisspass* när lektionerna är långa. Detta gör lärarna när de uppmärksammar att eleverna blir trötta och tappar fokus.

När det är dags att städa/plocka undan hör vi hur läraren spelar upp en städlåt på som eleverna känner igen. De har hela låten på sig att plocka undan sina saker och sedan sitta på sin plats igen.

Lärare bestämmer vilka elever som arbetar tillsammans och säger att de ofta blandar eleverna i olika grupper. En elev säger ”*Det bästa med skolan är att den är liten och att alla känner alla. Jag tror jag kan namnen på alla i hela skolan*”.

Bedömning i text

Målen i likabehandlingsplanen är konkreta och tydliga. På skolan finns ett intensivt och långtgående arbete med att arbeta fram, utvärdera och revidera planen och se till att den blir implementerad i hela verksamheten.

Värdegrundsfrågorna är levande och vi ser många bra exempel på detta i elevernas vardag. Eleverna är trygga och bemöts på ett respektfullt sätt av de vuxna.

Skolan behöver lyfta genusperspektivet och utarbeta en tydlig plan för att medvetandegöra och förankra den hos alla i verksamheten. På fritidshemmet har pedagogerna däremot på ett föredömligt sätt byggt in genusperspektivet i sin arbetsplan och har som mål att förebygga och bryta invanda könsmonster genom att främja arbetet med att alla deltar i varandras aktiviteter oberoende kön.

Eleverna visar tillit till de vuxna på skolan och fritidshemmet. De vuxna visar respekt för eleverna. Vi ser pedagoger som med varsam hand hjälper elever att fokusera på uppgiften i klassen utan att vara utpekande.

Eleverna har en trygg och positiv arbetsmiljö där arbetsro råder. Det finns goda rutiner för att skapa arbetsro, men lärarna behöver skaffa sig en samsyn på hur de kan arbeta med elever som upplevs som störande utan att någon elev exkluderas från lärandesituationer.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Utveckling och lärande/kunskaper

Beskrivning

Stöd till elever att bli utforskande, självständiga och nyfikna

Lärarnas Lokala Pedagogisk Planering (LPP) utgår från läroplanen och finns för föräldrarna att tillgå på skolans hemsida. Rubriken i planeringen som exempelvis ”*Pedagogisk planering i matematik - Samband och förändringar år 1*” följs upp av ett utdrag ur läroplanens centrala innehåll. Läraren beskriver sedan målen för momentet och hur arbetsgången ser ut. Sedan avslutas planeringen med hur eleven ska veta när de nått målen. I detta exempel: ”*Du kan med hjälp av en vuxen eller en kompis förstå begreppen hälften och dubbelt.*”

På skolan arbetar alla klasser med Naturvetenskap och teknik för alla, NTA⁴. Lektionerna sker oftast i halvklass då det ingår en hel del laborationer. På skolan finns också gemensam utrustning för matematiklaborationer. Vi observerar NTA i förskoleklassen samt i åk 2. I förskoleklassen arbetar eleverna med att mäta. De använder sig av sin fot för att se hur lång fem fot är. Eleverna hjälps åt att mäta på remsor och kan sedan konstatera att remsorna blir olika långa och längst blev lärarens. Läraren avslutar med att läsa en historia om hur galet det kan bli om man beställer något och använder sin egen fot som mått.

I åk 2 sorterar eleverna material efter form eller färg. De arbetar i par. Lärarna går runt i klassen och samtalar kring former och formernas namn, material och hur eleverna funderar kring sin sortering.

I åk 2 arbetar eleverna också med rymden som tema. Som metod använder sig läraren av Storyline⁵ som utgår från en berättelse som lärare och elever skapar tillsammans. Till historien finns också en påhittad karaktär. Klassen har enats om sin karaktär, Strux, som kommer från yttre rymden. Eleverna ritade hur Strux ser ut. Läraren ställer skriftliga frågor från Strux genom att "han" skriver brev till eleverna. Vi hör att Strux vill veta var i rymden han kan bosätta sig. Läraren går igenom de olika planeterna och eleverna kan konstatera att det är för varmt på Merkurius och att på Saturnus saknas det möjligheter för odling. Barnen skriver sedan sina svar till Strux.

På skolan finns en ateljé som lärarna bokar och som används i halvklass. Vi ser en lärare arbeta i ateljén med en grupp från åk.3. Eleverna får undervisning om hur de kan rita och måla förstoringar av Engelsk konfekt. Målningarna sätts sedan upp på en av matsalens väggar.

Vi besöker en lektion som är ledd av en pedagog från Danderyds kulturskola. Kulturskolans musiklärare ansvarar för musikundervisningen i åk 1-3. Under lektionspasset spelar tre flickor tvärflöjt. Rektor säger att samarbetet med kulturskolan har resulterat i att eleverna vill pröva på olika instrument och hon konstaterar att i nuläget är viola mycket populärt. Rektor berättar också att kulturskolans lärare är med att anordna konserter och spelar vid storsamlingar som skolavslutningar.

Vi ser att eleverna har övningsböcker i flera ämnen. Dessa övningar kan bestå av att fylla i saknade ord eller att rita särskilda föremål. På lektioner ser vi hur eleverna arbetar enskilt med att fylla i av läraren anvisade sidor. I matematik använder eleverna matteböcker där de fyller i talen. Det finns elever som arbetar i en mer avancerad bok än sina klasskamrater. I svenska har eleverna i åk1 nivåanpassade arbetsböcker i läsförståelse.

En del lektioner, ex. engelska och matematik, sker ofta utomhus. Närheten till naturen utnyttjar lärarna genom att göra utflykter och låter eleverna utforska naturen. Elevernas idrott i åk 1 och 2 äger rum på annan skola. Eleverna i åk 3 har sin idrott och slöjd på en tredje skola. Alla elever promenerar med sina lärare från idrotten. Under vårt besök avslutar förskoleklassen sina simlektioner på kommunens simhall.

⁴⁴ <http://www.ntaskolutveckling.se/>

⁵ <http://storyline.se/>

Stöd till elever att samarbeta

Elevernas olika ämnen innehåller moment där läraren delar in eleverna i mindre grupper. Vi ser exempel på hur de får lösa problem tillsammans i den mindre gruppen, för att sedan presentera lösningen inför klassen. Alla elever lyssnar, ställer frågor och ger gruppen feedback.

Metoderna inom NTA och Storyline är strukturerade så att elevernas samarbete blir navet i övningarna. På en NTA-lektion hör vi hur eleverna gruppvis diskuterar med lärare om sina lösningar och genom att lärare problematiserar deras svar uppmuntras eleverna att tänka vidare för att hitta ytterligare lösningar.

Lekarna på skolgården, framförallt ”*Veckans lek*” som lärarna introducerar varje vecka är lekar som bygger samarbete. Dessa är enligt lärare och elever mycket populära. Vi ser hur eleverna fortsätter att leka ”*Veckans lek*” utan lärare.

Stöd till elever att utveckla sitt språk

Förutom i skolans bibliotek så finns böcker i alla klassrum. En del av böckerna har barnen lånat på de kommunala biblioteken. Vi är med när skolchefen läser högt och samtalar om texten. Detta sker varje vecka i skolans bibliotek, Bibblo, för halvklasser i tvåorna och treorna. I förskoleklassen läser läraren ur en kapitelbok där hon med rörelser beskriver vissa ord och uppmuntrar eleverna att delta genom att ställa frågor bygger på att de måste reflektera över vad som har berättats. På skolan är tyst läsning schemalagd vid tre till fyra tillfällen i veckan beroende på årskurs. Eleverna berättar att de också har en bok som de bl.a. skriver reflektioner kring det lästa. ”*det är inte bara att läsa, man måste förstå vad man läser om*”, säger en elev som vi intervjuar.

Ett språkutvecklande arbetssätt som vi ser i förskoleklassen är Bornholmsmodellen⁶ som tränar barnens språkliga medvetenhet genom sånger och ramsor. Under vårt besök i klassen visar eleverna upp sina färdigheter bl.a. genom att klappa rytmen till en ramsa snabbare och snabbare. I åk 2 ser vi hur läraren satt upp bilder som beskriver de fem lässtrategierna enligt Barbro Westlunds⁷ forskning om hur läsförståelsen kan utvecklas.

Hur modern teknik integreras i lärandeprocessen

Klassen har tillgång till lärplattor och datorer. Elever säger att när de är klara med sina uppgifter får de turas om att använda lärplattorna och arbeta med de applikationer som skolan har köpt in. Vi ser inte några elever som använder datorer under vårt besök. I klassrummen finns projektorer. Vi ser hur lärarna använder dessa för att visa film.

Hur verksamheten anpassas till elever i behov av särskilt stöd

Skolan har som målsättning att tidigt att hitta de elever som eventuellt behöver stöd i sin utveckling. På vårterminen screenas alla elever i förskoleklassen av talpedagogen. På hösten och våren testar förskolläraren barnens fonologiska medvetenhet. De elever som ligger i riskzonen får genomgå ytterligare tester. Skolan fortsätter sin kartläggning av elever bl.a. genom ett Läsutvecklingsschema, LUS⁸ som förs kontinuerligt på alla eleverna. Lärare har

⁶ <http://www.bornholmsmodellen.se/>

⁷ <http://www.grkom.se/download/18.476f403c12158d88caf8000436/1243318816185/GR+specialen+0905.pdf>

⁸ <http://www.bibo.se/pages/lus.html>

fortbildats i Lexia⁹, en metod där som tränar elevernas fonologiska medvetenhet och i Provia, som är ett testverktyg anpassat för Lexia.

I alla klasser finns klassläraren och ytterligare två pedagogiska resurslärare. Tillsammans bildar de tre pedagogerna klasslaget och har ansvaret att stötta alla elever samt anpassa undervisningen så att samtliga kan nå de nationella målen i ämnena. Skolans talpedagog och speciallärare tar hand om elever som behöver särskild träning. Klasslagen får handledning av psykolog en gång i månaden.

Elevhälsan består förutom rektor också av skolsköterska, skolpsykolog, talpedagog, skolläkare och speciallärare. Elevvårdsteamet, som träffas en gång per vecka, består av rektor, skolsköterska och speciallärare. De ser till att verksamheten anpassas så att alla elever som är i behov av extra stöd får resurser som kan sättas in på grupp- eller individnivå. Efter att en elev har blivit utredd och konstaterad är i behov av särskilt stöd ansöker ledningen om de extra resurser som erbjuds från Danderyds kommun.

Hur verksamheten anpassas efter elever med annat modersmål

På skolan finns inga elever med annat modersmål.

Dokumentation av elevers lärande

Vi ser elevernas arbeten uppsatta på väggarna i klassrummet, matsalen och andra utrymmen. Eleverna har sina egna portföljer där de sätter in arbeten som de sedan kan använda för att synliggöra sina lärprocesser. Vi tittar i deras portföljer och ser att de har under läsåret sparat på arbeten i samtliga ämnen. En del av dokumentationen väljer eleven att använda vid sitt utvecklingssamtal.

Eleverna i åk 3 leder sina egna utvecklingssamtal. Innan samtalet, som pågår i ca 30 min har eleven förberett vilket material de vill visa sina föräldrar. Föräldrarna har innan samtalet fått en skriftlig rapport av elevens kunskapsutveckling från läraren. Efter elevens utvecklingssamtal skriver läraren tillsammans med eleven och elevens föräldrar en individuell utvecklingsplan, IUP. De bestämmer vilka mål eleven ska arbeta med och hur dessa ska nås.

Vi ser olika sätt att synliggöra och påminna eleven om sin IUP. I en del klasser har eleven den fasttejpade på insidan av Skoldagboken, i andra klasser har eleverna den i sina pärmar. Vi ser också att andra elever har klistrat in planen i sin planeringsbok. En elev berättar att de i klassen har en särskild tid på schemat avsatts till att arbeta med sin IUP.

Elever berättar att de gör utvärderingar av målen på teman och ämnen i klassen. Vi ser hur eleverna arbetar med Skoldagboken och sammanfattar veckans aktiviteter. Vi ser inte att de gör en individuell utvärdering av vad de har lärt sig under veckan.

Miljön som stöd för lärandet

Skolan ligger i ett villaområde med flera strövområden. Skolgården består av kuperad skogsterräng där barnen bl.a. bygger kojor men den har också plana ytor som lämpar sig för bollspel.

⁹ <http://www.lexia.nu/>

Skolbyggnaderna ligger i en L-formation med matsalen som ett centralt rum. Matsalen används förutom till måltiderna även för större samlingar och är en mötesplats för elever och lärare. Varje klassrum har egen ingång och hall där elever kan hänga upp sina kläder och har sin egen låda för förvaring av div. personliga tillhörigheter. Utanför klassrummen finns också ett utrymme som eleverna i de äldre årskurserna använder som grupprum. Klassrummet för åk 1 används av åk 2 eller åk 3 på eftermiddagen då lektioner i åk 1 är slut. Förskoleklassen har flera rum till sitt förfogande. Vi ser på en NTA- lektion hur eleverna går till olika rum för att lösa sina praktiska uppgifter.

Vi konstaterar att klassrummen har material, främst i form av böcker, men också material som används vid praktiska övningar. Lärare berättar att de även har material som de delar på exempelvis i matematik och NTA. Lärarna på skolan kommer överens om vilka material de behöver. De säger sig inte ha problem med att få ledningen att lyssna på önskemålen och lärarna ges möjlighet att köpa in efter behov.

Samverkan med samhälle

Förutom att lektionerna i idrott och slöjd äger rum på andra skolor så sker simlektioner på Mörbybadet. Lärarna planerar in besök i närområdet oftast till biblioteken i Djursholm och Stocksund. Under bokveckan som sammanfaller med Världsboksdagen får skolan besök av barnboksförfattare eller illustratörer. Vi hör också att barnens föräldrar ibland kommer till skolan och berättar om sina yrken. Klasserna åker också in till Stockholm och besöker museer, framförallt till Naturhistoriska riksmuseet.

Bedömning i text

Lärarnas planeringar är väl strukturerade och utgår från läroplanen. Lärarna följer sin planering och eleverna ges möjlighet att pröva olika arbetsätt och metoder. Arbetet med NTA skapar tillfälle för eleverna att vara utforskande inom naturkunskap och teknik. Teman och Storyline ger dem möjligheter att genom gestaltning skapa sammanhang och bli utmanade att fortsätta sitt utforskande.

Genom att låta eleverna få gå vidare i ex. matematik erbjuder lärarna dem att, oberoende klasskamraterna, få möjlighet att utveckla sina förmågor inom ämnet.

Vi anser att eleverna i några klasser får använda övningsböcker allt för ofta och i flera ämnen under dagen. Detta begränsar eleverna från att själva utmana sin egen kreativitet.

I andra klasser använder lärare metoder som skapar möjlighet för eleven att tillsammans med andra diskutera sig fram till lämpliga lösningar och genom att presentera sina lösningar inför klassen befästs kunskapen och dessutom sprids den till flera.

Lärarna arbetar föredömligt med många olika språkutvecklande metoder. Läsningen, både hög- och tystläsning, är ofta förekommande under elevernas skoldag. Detta skapar förträffliga tillfällen till reflektion och samtal om begrepp. Lärarna tillsammans med specialpedagogen och talpedagogen utför ett föredömligt arbete med att hitta elever i behov av särskilt stöd. Elever i behov stöts på ett utmärkt sätt dels genom att på individnivå få tillgång till talpedagog och/eller speciallärare, dels på gruppnivå genom att det på lektionerna oftast finns tre lärare i klassrummet som kan hjälpa till. Dessutom har några elever en assistent. Ingen elev lämnas utanför.

Även om skolan har ett begränsat antal datorer och lärplattor bedömer vi att inte någon av dessa används kontinuerligt som lärarandeverktyg av eleverna under deras skoldag.

Lärarna arbetar på ett medvetet sätt att dokumentera elevernas arbeten så att deras lärprocesser blir tydliga. Genom att eleverna känner till sina mål i ämnena och att dessa ofta diskuteras med eleven så är de väl medvetna om hur de ska arbeta. Utvärderingar av mål i teman och ämnen sker inte individuellt utan på gruppnivå, vilket inte gynnar elevens möjlighet att reflektera över sitt eget lärande.

Skolans lokaler är väl tillvaratagna och utrustade med framförallt böcker men också med andra typer av pedagogiskt material. Innehållet i NTA-lådorna tillför en betydelsefull del av elevernas utforskande arbete. Utemiljöns utformning och vuxennärvaron bidrar till att öka eleverna samarbete i lekar samt till en trygg plats för främjande av elevernas fysiska och sociala utveckling.

Närområdets möjligheter för naturupplevelser tas tillvara dagligen. Dessutom utgör kulturella möten i form av museibesök och Danderyds Kulturskola samt besök på bibliotek viktiga delar av skolans samverkan med samhället.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Ansvar och inflytande för elever

Beskrivning

Elevers inflytande över det egna lärandet

På fredagarna låter lärarna eleverna arbeta med sin Skoldagbok. Tillsammans med läraren reflekterar de över vad de har gjort under den gångna veckan. Läraren skriver upp på tavlan vad eleverna säger, kommenterar och lägger själv till genomförda aktiviteter. Sedan får eleverna själva välja vad de tycker var viktigast för dem och skriva ner detta i sin egen Skoldagbok. Eleverna har också möjlighet att skriva ner något annat som de själva tycker är viktigt. Efter att ha namngett aktiviteterna ser vi inte att de utvärderas. Eleverna får varje vecka också ett papper som har ett mönster som består av veckans uppgifter. Eleven fyller i mönstret med färg allt eftersom uppgifterna är klara.

Vi ser att eleverna uppmuntras att ta ansvar för det material som de har använt under lektionen, de plockar upp och städar efter sig samt placerar in material på förutbestämda platser innan lektionen är slut. Efter rasterna återställer de utomhusmaterialet dels i det skjul som finns på gården, dels tar de med material som ska in till klassrummet. Vid lunchen tar eleverna mat själva och när de har avslutat lunchen tar de med sig de använda tallrikar, glas och bestick till grovköket där en annan elev staplar tallrikar och ser att det ser snyggt ut. Eleverna torkar sedan sitt bord efter sig. Eleverna sköter de särskilda ansvarsuppgifterna i matsalen efter ett roterande schema. Sammanlagt finns tio olika ansvarsområden på skolan

och i klassrummet. Vi ser hur lärare delar ut dessa till eleverna. Ansvarsuppgifterna visar med bilder vad det är frågan om samt vilken elev som har ansvaret för ett speciellt område.

Elevens inflytande över utbildningen

Elever säger att de känner till att de har en IUP med mål för sin kunskapsutveckling. På frågan om de får vara med och bestämma om sin planering berättar de att lärarna talar om vad de ska lära sig eller arbeta med. Under våra lektionsbesök får vi dessa påståenden bekräftade. Vi ser inte att eleverna själva väljer vilka uppgifter de ska starta med eller att de har möjlighet att välja någon annan än den uppgift som läraren har angivit. Vi ser däremot att när elever är färdiga med sina beting kan välja mer fritt inom det schemalagda ämnet. I vissa ämnen kan det förekomma att några elever arbetar med mer avancerade uppgifter medan andra elever behöver extra stöd på lektionen.

Alla elever väljer fritt vad de vill leka med ute och i förskoleklassen har de även fri lektid inomhus. När vi deltar i samlingen i förskoleklassen noterar vi att eleverna väljer vad de vill sjunga. Vi ser att elever i åk 1 har möjlighet att välja fördjupningsuppgifter i NO där de väljer vilket djur de ska forska om. En lärare talar också om att eleverna är med och väljer böcker till biblioteket.

Fritidsledarna är med under lektionerna och fortsätter sedan sin verksamhet på fritidshemmet. Där ser vi exempel på att elevernas intressen tas tillvara. De fritidsledare vi talar med tycker att de har god kännedom om individuella önskemål eller behov och försöker anpassa sin verksamhet efter detta. Eleverna å sin sida uttrycker vad de vill göra och på så sätt tycker pedagogerna att de direkt och indirekt är med och formar verksamhetens innehåll.

Demokratiska arbetsformer

Skolan har två demokratiska råd; klassråd och elevråd. Klassråd genomförs varannan vecka i alla klasser. Förskoleklassen deltar inte med några representanter till elevrådet, men klassrådet framför sina synpunkter och läraren skickar sedan synpunkterna till elevrådet. Frågor från klassråden förbereds till nästkommande elevråd, som hålls en gång i månaden.

Eleverna till elevrådet väljs genom lottning i klasserna och eleverna säger att läraren frågar om de två som har blivit lottade vill representera klassen. Ordförande och sekreterare är elever ur åk 3. Skolledare är med och handleder elevrådet samt skriver ut protokollet via dator efteråt. Vi ser elevrådsprotokoll uppsatta i lärarrummet.

Samverkan med föräldrar

Föräldrarna är delaktiga bl.a. genom ett föräldraråd som består av två representanter från varje klass. De träffas tre gånger per termin. Genom daglig kontakt vid lämning och hämtning säger sig föräldrarna till de yngre eleverna att de får nödvändig muntlig information om sitt barn. Övrig information delges via veckobrev. Föräldrarådet inbjuder till "fixardag" under våren. Lärarna och rektor tycker att de har ett gott samarbete med föräldrarna, vilket bekräftas av de föräldrar vi samtalar med.

Vi är med på ett föräldrarådsmöte. Det leds av skolchefen. Agendan på mötet innehåller information och diskussion om förändringar i organisationen. De diskuterar även praktiska lösningar hur på hur föräldrarna kan delta för att få biltrafiken vid avlämningen på morgonen att vara så säker som möjligt för eleverna. Föräldrarna planerar också för fixardagen i april. Varje klass har dessutom klassaktiviteter som föräldrar i klassen ansvarar för. Det kan då röra

sig om utflykter, bowling, disco och andra aktiviteter. Förutom avslutningarna är föräldrarna också inbjudna till vernissage och andra evenemang där eleverna har chans att visa vad de kan.

Föräldrarna inbjuds till utvecklingssamtal en gång per termin. På hemsidan finns skolaktiviteter dokumenterade i bilder och med text. Eleverna tar varje vecka hem sin Skoldagbok så att de kan visa föräldrarna vad de har arbetat med under den gångna veckan. Föräldrarna som vi talar med säger sig var nöjda med den samverkan och information som skolan erbjuder. En förälder tillägger att *”det kan ju aldrig bli för mycket information och det vore bra om det också fanns i barnens kapprum så man inte missar något”*

Bedömning i text

På skolan förekommer många lovvärda aktiviteter som eleverna kan nämna. För att de ska få ett reellt inflytande behöver eleverna kunna värdera om syftet med aktiviteten påverkade deras eget lärande. Eleverna ansvar över sin miljö både inom-och utomhus.

Det är framförallt på fritidshemmet som eleverna har reellt inflytande genom att pedagogerna lyssnar in och tar tillvara elevernas intressen och åsikter i verksamheten. I klassrumssituationerna är elevmedverkan i planering av innehåll och arbetsätt inte särskilt förekommande och därför ges de begränsad möjlighet att påverka sin egen utbildning.

Genom klassråd och elevråd säkerställer skolan att eleverna får tränas i demokrati under formella former. Vi anser dock att även förskoleklassen kan ingå i elevrådet.

Förutom de aktiviteter som är reglerade av styrdokumentet så ges föräldrarna stor möjlighet att fysiskt delta i skolans inre arbete. Genom veckobrevet har de alltid tillgång till information om sitt/sina barns aktiviteter.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Bedömning och betyg

Beskrivning

Elevers kännedom om kunskapskraven

Eleverna får kännedom om målen genom att lärarna beskriver mål och innehåll i LPP:n. En lärare beskriver att hon brukar konkretisera målen för eleverna i början av ett arbetsområde för att sedan återkomma till aktuella mål under arbetets gång. En elev berättar *”lärarna förklarar vad jag ska lära mig”*.

Alla elever har veckoplaneringar med vad de minst ska hinna med. Elevernas planering kan se olika ut eftersom en del av uppgifterna anpassas till individens kunskapsnivå. Elevrådet berättar *”Man kan öva på sina egna mål när man är klar med veckans planering”*.

Återkoppling av elevers lärande till elever och/eller föräldrar

Utvecklingssamtal sker varje termin och innan samtalen delges föräldrar och elever de skriftliga omdömena. I bl.a. elevernas pärmar finns deras IUP- mål.

Åk 3 har elevledda utvecklingssamtal sedan två år tillbaka där eleven själv beskriver sin lärandesituation för sina föräldrar. Innan samtalen så förbereder varje elev sig genom att planera vad de ska prata om på samtalet och vilka arbetsuppgifter de vill visa samt reflektera över vilka de nya målen är.

I den dagliga undervisningen ser vi pedagoger som under lektionen går runt och ger återkoppling till enskilda elever. Föräldrarna får också återkoppling på skolarbetet genom Skoldagboken som eleverna tar hem varje fredag. Föräldrarna har möjlighet att ta del av alla LPP: er som finns på skolans interna sidor samt få information på föräldramöten. Skolan har idag ingen digital kommunikationsplattform för att delge föräldrar om barns progression i olika ämnen.

Skolans arbete för att säkra likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning

Skolan har utarbetat LPP: er i de olika ämnena som beskriver vad eleverna ska arbeta med och vilka mål som ska uppnås. I och med arbetet med LPP har lärarna fått ett gemensamt bedömningspråk. Vi ser att de också brutit ner kunskapsmålen så att eleverna och deras föräldrar kan ta del av det konkreta innehållet.

Skolan arbetar med flera olika typer av kartläggningar under elevernas tid på skolan, allt från fonologisk medvetenhet till grovmotorisk kartläggning. Eleverna får göra en matematikscreening och matematikproven DLS bas och IL Basis. Elever som riskerar att inte nå målen fångas tidigt upp av speciallärare som sätter in läs/skrivprojekt. Skolan använder sig av Tidig Intensiv Läsinlärning, TIL.

Lärarna arbetar med styrdokumentet sedan den nya läroplanen kom. Nu pågår även arbete med LPP och IUP.

Samrättning av NP år 3 finns med andra skolor i kommunen. Lärarna i t.ex. svenska samlas på en av skolorna där man samrättar och diskuterar bedömning.

Bedömning i text

Eleverna i åk 3 får genom de elevledda utvecklingssamtalen möjlighet att delta i bedömningen av sitt eget lärande utifrån kunskapskraven.

Eleverna har goda möjligheter att bedöma vad de har arbetat med under en vecka. De kan se om de hunnit med de uppgifter som fanns i veckoplaneringen. Vi ser inte att eleverna utvärderar det de lärt sig utan skriver ner vad de gjort.

Genom arbetet med LPP så har målen för lärande blivit tydliga. Detta ger förutsättningar till att elever och föräldrar får god kännedom om vad eleven ska lära sig.

Vi bedömer att pedagogerna ständigt ger återkoppling till vad eleven har arbetat med i den dagliga verksamheten. Hög personaltäthet gör att pedagogerna hinner kontinuerligt med små korta samtal om skolarbetet.

Skolan arbetar med ett flertal diagnoser för att säkerställa att alla elever utvecklas i sitt lärande. De elever som behöver stöd för sin utveckling har stora möjligheter att få rätt hjälp tack vare den goda personaltätheten samt att de flesta av personalen har pedagogisk utbildning.

När de nationella proven i åk 3 genomförts på vårterminen så sker samrättning med andra skolor i kommunen. Detta ökar likvärdigheten vid bedömning av resultatet.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande 1,0	Tillfredsställande 2,0	God kvalitet 3,0	Mycket god kvalitet 4,0
☐	☐	☐	☒

Rektors ansvar

Beskrivning

Hur rektor leder den pedagogiska verksamheten

Rektor är ansvarig för förskoleklass, fritidshem samt grundskola F-3 och arbetar som rektor 40 % på skolan. Dessutom arbetar rektor som vikarie 20 % i engelska i åk 2 och 3 under vårterminen. I ledningsgruppen ingår också skolchefen som arbetar 60 % på skolan och deltar i skolans inre arbete bl.a. sköter skolans bibliotek och organiserar lästunder samt leder också vissa möten på skolan. Skolans rektor och skolchefen talar om för oss att de är mycket nöjda med det delade ansvaret. Skolchefen säger: ”Vi tycker att vi kompletterar varandra i organisationen på ett positivt sätt”. Vid vårt besök på Ösbyskolan ser vi att ledningen finns tillgängliga för lärarna och eleverna genom att själva vara fysiskt närvarande i skolans olika lokaler.

På skolan finns ett arbetslag som består av alla lärare och fritidspedagoger. På måndagarna leder rektor arbetslagsmötet som följer en given dagordning och protokollförs. Vi observerar ett möte och noterar att deltagarna reflekterar över och utvärderar en nyss genomförd aktivitet som alla på skolan deltog i. På mötet diskuteras utelekar samt att en ny värdefras, fair play/rent spel, antas. Introduktionen i klasserna om vad frasen kan betyda kommer rektor att leda. Rektor initierar också pedagogiska diskussioner under arbetslagsmötet.

Rektor säger vid en intervju att hon uppskattar lärare som tar egna initiativ till utveckling i klassrummet och hjälper gärna till genom att bolla idéer. En lärare säger att det var rektor som sporrade till att använda Storyline i SO-ämnet. Enligt lärare vi talar med är pedagogiska diskussioner en del i alla planeringsmöten och att de från ledningen uppmanas att delta i de utbildningar som erbjuds av Danderyds kommun.

Elevhälsoteamet träffas varje vecka och har elevvårdsmöte. Då diskuterar de elever som av någon anledning behöver extra förstärkning för att nå sina kunskapsmål eller för andra behov.

Det systematiska kvalitetsarbetet

Verksamheten i skolan utvärderas i sin helhet med all personal, elever och föräldrar varje vårtermin med hjälp av kundenkäter och självvärdering. Eleverna genomför trivselenkäter två gånger om året. Detta används som underlag för utvärdering av skolans fysiska- och psykiska miljö. Resultaten av utvärderingar och enkäter ligger till grund för nästa läsårs Kvalitetsdokument som lämnas in till Danderyds kommun i slutet av juni.

Vi tar del av Kvalitetsdokument 2012/2013, som innehåller konkreta svar på kommunens frågor i form av beskrivningar, analyser av beskrivningarna samt utvecklingsförslag och till kommande läsår. I våra intervjuer med lärare är dokumentet förankrat hos dem och används som ett verktyg för att lyfta utvecklingsfrågorna.

Skolans lärare är behöriga i de ämnen de undervisar. Kompetensutveckling erbjuds och styrs av framförallt av skolans behov. Utbildningar inom NTA är enligt rektor prioriterade. I samband med det årliga medarbetarsamtalet diskuterar ledning och lärare om vilka andra kompetenshöjande kurser som är aktuella. Rektor och en lärare poängterar att pedagoger också kan lära av varandra ”*det gäller bara att våga öppna klassrummet*” avslutar läraren.

Skolan får sina elever till förskoleklassen från flera förskolor i kommunen. Det är fler sökande till skolan än vad som finns platser. På frågan om varför Ösbyskolan är en populär skola svarar föräldrar att de har valt skolan genom hörsägen; grannar, vänner och förskoleföräldrar lovordar skolan. Anledningen att de själva är nöjda med skolan är också dess småskalighet. Från höstterminen 2013 övergav ledningen åldersintegrerade klasser men skapade ett nytt faddersystem där eleverna i åk 1 tar hand om eleverna i förskoleklassen. Ett större samarbete mellan de två klasserna tycker rektor skulle bidra till att ta bättre vara på elevernas kunskaper som de har med sig från förskoleklassen.

Övergångar sker i form av överlämningsmöten mellan pedagoger från förskola och förskoleklassen och mellan förskoleklassen och åk1. Klassläraren, specialläraren och talpedagogen besöker förskoleklassen, samt att eleverna från förskolan besöker klassrummet i åk1.

Övergångarna från åk 3 till åk 4 är lite annorlunda beroende på att eleverna går till olika skolor, en del ligger även geografiskt längre bort. Överlämningssamtal äger då rum i de fall det är viktigt att den mottagande skolan känner till elevens särskilda behov.

Bedömning i text

Rektor är en ledare med god kunskap om den pedagogiska kvaliteten i verksamheten. Rektor och skolchefen deltar i det vardagsarbete som krävs för att verksamheten ska fungera väl och arbetar aktivt för att utveckla skolan tillsammans med alla berörda parter. Skolans småskalighet gör att den informella kommunikationen mellan rektor/ledningen och medarbetare äger rum dagligen

Det systematiska kvalitetsarbetet följer rutiner som är väl förankrade hos personalen. All personal, elever och föräldrar är på olika sätt delaktiga i arbetet genom enkäter och annan dokumentation.

Personalen får goda möjligheter till den kompetensutveckling som de är intresserade av, men framförallt erbjuds utbildning som är kopplad till verksamhetens behov

På skolan bedrivs ett medvetet utvecklingsarbete med att få i gång ett samarbete mellan förskoleklassen och åk.1. Vi bedömer att skolan, i den mån det är möjligt, erbjuder samtal med de avlämnande förskolorna och de mottagande grundskolorna för att gynna enskilda elevers övergångar mellan olika skolformer.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande 1,0	Tillfredsställande 2,0	God kvalitet 3,0	Mycket god kvalitet 4,0
☐	☐	☐	☒

JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION

Ösbyskolan har inte observerats tidigare.

REFERENSER

Arbete med åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd, Skolverket, 2013
Bedömningsmatris, Våga visa, 2013
Kunskapskraven för grundskolan Skolverket, 2013
Kvalitetsdokument 2012/2013
Likabehandlingsplan för Ösbyskolan, läsåret 2013/14
Likabehandling, Skolverket, 2013
Lokala Pedagogiska Planeringar, LPP, Ösbyskolan 2013
Läroplaner, ämnesplaner och kursplaner för grundskolan, Skolverket 2011
Nationella sekretariatet för genusforskning
publiceringar av arbeten om genusarbete i skolan, 2013
Beslut för grundskola efter tillsyn av den fristående grundskolan Ösbyskolan i Danderyds kommun, 2012-06-11
Ösbyskolans hemsida, <http://osbyskolan.se/>
Ösbyskolans samlade dokumentpärm.